

škanski samostan v Ljubljani in Škofijski arhiv v Mariboru. Na koncu je vsak primerek opisan in po potrebi fotografsko potrjen. Knjigo dopolnjujejo konkordance, pojasnila, kazala in latinski povzetek.

Naša bibliografija se res ne postavlja z dosti večjim številom pravitiskov, kot jih je poznal prvi raziskovalec inkunabul, J. Saubertus, leta 1643; šele zemljevid na koncu knjige da slutiti, kako bogata bi lahko bila naša zbirka, ko bi se nam ohranil vsaj še del uničenega in izgubljenega knjižnega premoženja ali da bi se dalo popisati vse, kar je inkunabul nekoč pri nas bilo, pa so danes raztresene po svetu. Morebiti se nam bo kdaj posrečilo izpolniti vrzel, ki je naša zbirka še ni mogla zamašiti, morda se bo sem in tja pokazal tudi doma kakšen drobec (povabila avtorjev, naj posamezniki sporoče, kaj imajo, so zadela na gluha ušesa!), a jedro in temelj sta tu. Kdor je kdaj imel le eno tako častitljivo bukvo v rokah, bo vedel, koliko trdega, vztrajnega dela je bilo treba zanj, pa tudi koliko znanja. Če je beseda prej dala besedo o sorodnosti s hrvaško izdajo, tega ni jemati za hudo, posebno zato ne, ker je slovenska publikacija v zasnovi, posameznostih in tudi v celotni izvedbi boljša, trdnejša od predloge; za to ima največ zaslug Alfonz Gspan. A med njima je le še premalo razdalje, se zdi; posebno časovne, saj bi omogočila spojitev dodatka z jedrom, pretres besedila, to in ono rešitev odprtih vprašanj in podobno.

Gspan in Badalić sta nam dala knjigo, ki jo lahko mirne duše uvrstimo med najvažnejša dela za spoznavanje zgodnje slovenske kulture. Ker pa se uvodna študija vsekozi dotika tudi evropske kulture in ker daje bibliografija svetovnemu seznamu inkunabul nove pri-

spevke in popravke, sega njen pomen daleč čez slovenske meje. To dokazujeta dobra prodaja in ugoden odmev v tujem tisku. Zato bodi knjiga v ponos sestavljavcema, založnici in naši stroki.

Stane Suhadolnik

A WORLD BIBLIOGRAPHY OF BIBLIOGRAPHIES and of Bibliographical catalogues, calendars, abstracts, digests, indexes, and the like. By Theodore Besterman. Vol. I—IV. 3. izd. Genève, Societas bibliographica 1955, 4°. (I. vol. 663 str.; II. vol. 766 str.; III. vol. 775 str.; IV. vol. 430 str.)

Število bibliografij raznih vrst in strok je v svetu že tako naraslo in še raste, da so začeli izgubljati pregled nad njimi celo strokovnjaki. V razvoju bibliografske vede je nastala nova naloga: sestava bibliografije bibliografij, to je pregleda bibliografij, ki ima lahko nacionalni ali internacionalni značaj glede na to, ali se zbirajo bibliografije enega ali več narodov, če ne sploh vseh. Poskusi te vrste so se začeli že v drugi polovici 17. stoletja, saj se kot prvi sestavljalec bibliografije bibliografij imenuje Francoz Antoine Teissier (*Catalogus*, 1686). Zelo pereč pa je postal ta problem v novejši in najnovejši dobi, ko se gmadijo bibliografski pregledi v nedogled. Tudi pri nas v Jugoslaviji se je na vzpodbudo bibliotekarskih društev začela akcija v tem pogledu. Doslej se je sicer izvršil popis vseh jugoslovanskih bibliografij samo za obdobje 1945—1955, ki pa še čaka na objavo v tisku.

Ponos bibliografske znanosti, tako rekoč zadnja beseda v njej, je ogromno delo, ki ga je sestavil Amerikanec Theodore Besterman z zgoraj citirano knjigo. V svoji tretji in definitivni izdaji, ki obsega štiri debele zvezke, od katerih je zadnji osebni in stvarni register, je zbra-

nega iz vsega sveta in z vseh področij človeškega znanja ogromno gradivo, ki si ga v svetovnem merilu moremo komaj misliti bolj popolnega. V niti ne dvajsetih letih so izšle kar tri izdaje tega dela, kar kaže na njegov pomen in potrebo (I. izd. 1939—1940; II. izd. 1947—1949, ponatis 1950; III. izd. 1955). Gradivo za III. izdajo, ki je od vseh najbolj obsežna, je bilo v glavnem sestavljeno že leta 1953, vendar je neutrudni avtor tekst med tiskom še spopolnjeval z novim gradivom, ki je zanj izvedel. V uvodu pisec z melanholično resignacijo ugotavlja, da je ta izdaja defektivna in da se z njo ne bo več dalje ukvarjal. Delo, ki ga je opravljal z velikimi naporii nad 20 let, je tako ogromno, da presega moči enega samega človeka. Edina vzpodbuda v tem času mu je bila enkratna podpora UNESCO, sicer pa ni prejel nobene druge materialne pomoči. Za natis III. izdaje je avtor knjigo temeljito pregledal in jo marsikje močno spremenil, da je občutno narasla, ker ji je dodal mnogo novega gradiva, zlasti iz slovanskega sveta, ki mu je v vseh ozirih pravičen pri odmeri prostora.

Zanimive in za moči enega samega človeka skoraj neverjetne so nadrobne informacije o njegovi knjigi. Pisec je v III. izdaji zbral okoli 80.000 raznih bibliografij po vsem svetu, ki jih je razvrstil v okoli 12.000 poglavij in podpoglavij. Pri tem je uporabljal v tisku okoli 1950 različnih črkarskih tipov, kar je že samo po sebi neverjeten duševni napor pri sestavi dela.

Na 28 straneh uvoda avtor izredno jasno in precizno podaja kratek pregled o delu dosedanjih bibliografov pri sestavljanju bibliografij bibliografij, govori o začetkih sistematične bibliografije, razčleni nekaj večjih in najbolj znanih takih del, nazadnje pa govori o njihovi razvrstitvi. Potem razloži na-

čin svojega dela. Upošteval je samo take bibliografije, ki so izšle posebej s svojim lastnim štetjem strani, torej tudi separate iz periodičnega tiska. Izločil je bibliografije v rokopisu, ne pa bibliografij rokopisov, če so tiskane. Izključil je sezname umetniških del in pa knjižotrske kataloge. Uvrstil je v knjigo bibliografije v najrazličnejših jezikih, pri čemer so mu posebno za orientalne jezike pomagali bibliotekarji British Museuma. Bestermanovo delo ima torej značilnosti najširše internacionalne bibliografske publikacije z upoštevanjem vsega dosegljivega gradiva, seveda z zgoraj navedenimi omejitvami.

Jugoslovanske in posebej slovenske bibliografije so upoštevane v knjigi pod različnimi poglavji in podpoglavji in to docela pravično in pošteno, kakor doslej nismo bili vajeni pri raznih tujih publikacijah. Tako se pod naslovom »Serbo-croatian literature« navaja za slovensko bibliografijo pomembno Šafarikovo delo *Geschichte der süd-slawischen Literaturen* (Čopovi prispevki za *Slowenisches und glagolitisches Schrifttum*) in Zlate Pirnatove *Bibliografija idel slovenskih pisateljic*. Pod geslom »Slovenian Literature« se med drugim navajajo: Melite Pivec-Stele *Kazalo zgodovinskih publikacij*, A. K. Vostokova *Opisanie rukopis. i pečat. knig slovenskih*, ki je leta 1836 izšlo kot separat v Sankt Peterburgu, Ahnova bibliografija slovenskih protestantov, Simoničeva Slovenska bibliografija, Šlebingerjeva Slovenska bibliografija za l. 1907—1912, potem Bulovčeva Slovenska bibliografija od 1945 dalje. Pod naslovom »Periodical publications« se pod poglavjem »Slovene« navaja delo Nika Zupaniča *Slovenski časniki* (Beograd 1911) in Šlebingerjeva *Razstava slovenskega novinarstva* (Lj. 1937). Značilno pa je, da knjiga omenja Otona Berkopca biblio-

grafijo Masaryk a Jihoslovane, ne citira pa obsežnejše njegove bibliografije Česká a slovenská literatura, divadlo, jazykozpyt a národopis v Jugoslavii (Praga 1940). Prav tako ni najti v Bestermanu Jesenkovega Časnikarstva (1884), tudi ne Šlebingerjeve bibliografije izdaj Slovenske Matice do 1930. Manjkajo še nekatere druge slovenske bibliografije (Marentič, Pirc itd.), vendar pa je treba reči, da je slovenska bibliografija v tem svetovnem delu kar častno zastopana s svojimi glavnimi publikacijami. Upoštevana je še v izdajah Bibliografskega inštituta v Beogradu, čigar vse publikacije so seveda navedene. Enako so citirane tudi vse glavne hrvatske in srbske bibliografije.

Bestermanovo delo se odlikuje z veliko jasnostjo v zasnovi dela in preglednostjo v razvrstitvi gradiva, kar je bilo vsekakor zelo težko opraviti spričo tolikšnega gradiva, ki ga knjiga vsebuje. Primerjaje to bibliografijo bibliografij z nekaterimi drugimi, tudi nemškimi, ki so bile včasih znane po svoji natančnosti, lahko ugotovimo, da jih vse presega po točnosti, saj nikjer ne naletiš na kako stvarno, celo pisno napako me. Knjiga odlično služi vsem, ki bi si radi pridobili znanja iz svetovne bibliografske literature ali ki so jim potrebne bibliografske informacije. Žal pa je zaradi visoke cene malokomu dostopna; ima jo ljubljanska Narodna in univerzitetna knjižnica.

F. D.

BIBLIOTEKARSKE REVIJE PO SVETU

Revijalni tisk je za vsako stroko velikega pomena, ker prinaša najnovejše izsledke. Tudi bibliotekarstvo razpolaga že z velikim številom sistematično urejenih strokovnih revij. Oglejmo si na kratko najvažnejše med tistimi, ki jih prejemata Narodna in univerzitetna knjižnica.

Začnimo s centralnim glasilom Mednarodne zveze bibliotekarskih združenj (International Federation of Library Associations) LIBRI AND IFLA COMMUNICATIONS, Kopenhagen. Revija prinaša tehtne razprave iz različnih področij bibliotekarstva. Posebno pozornost posveča mednarodnim bibliotekarskim problemom: koordinaciji bibliotekarskega dela, skupnim katalogom, mednarodni izposoji itd. V drugem delu so objavljeni sklepi kongresov, programi tečajev in druge različne organizacijske vesti. Revija prinaša tudi recenzije bibliotekarske literature.

Druga mednarodna revija je publikacija UNESCO BULLETIN DE L'UNESCO A L'INTENTION DES BIBLIOTHEQUES, Paris. V reviji najdemo poročila o različnih bibliotekah sveta in pomoči, ki jim jo nudi UNESCO. Veliko število član-
kov razpravlja o uporabi novih tehničnih pridobitev v bibliotekah. Posebne rubrike obravnavajo bibliografijo bibliotekarske literature in mednarodno zameno publikacij.

Ostale revije imajo bolj poudarjen nacionalni karakter. Takšne so na primer vse tri angleške revije. THE LIBRARY ASSOCIATION RECORD, London, je glasilo angleškega bibliotekarskega društva. Poleg društvenih poročil in član-
kov o angleških bibliotekah obravnava tudi različne bibliotekarske probleme in prinaša recenzije angleške bibliotekarske literature. Po vsebini ji je podobna revija THE LIBRARIAN AND BOOK WORLD, London, ki pa seznanja bibliotekar-
je tudi z novostmi angleškega knjižnega trga. Tretja revija, THE LIBRARY, London, je glasilo angleške bibliotekarske zveze. Prinaša pa tudi specialne študije iz zgodovine knjige in bibliotekarstva ter recenzije angleške bibliografske in bibliotekarske literature.